

136

НЕЗАЛЕЖНАЯ БЕЛАРУСЬ

ПАЛІТЫЧНА - ГРАМАДЗЯНСКАЯ І ЛІТЭРАТУРНАЯ ЧАСОПІСЬ

АДРЕС РЭДАКЦЫІ:
Вільня, Вострабрамская 9.
Рэдактар і выдавец: А. КАРАБАЧ.

Выходзіць ТРЫ разы у тыдзень:
у панядзелкі, серады
і пятніцы.

ЦЭНЫ АБВЕСТАК:
1 радок перад тэкстам . . . . 4 рублі
1 радок пасля тэксту . . . . 2 рублі

№ 1.

Вільня, Серада 3 верэсьня 1919 г.

Цэна 50 кап.

!!! ГРАЖДАНСТВО !!!

Ні адзін голас не павінен змарнавацца!

Ідзіце і падавайце усе, кожны свой голас,
за беларускі спісак № 7.

С ПРЫЧЫНЫ ВЫБАРОЎ.

У нормальныя часы на выбарах у органы месовага самапарадкаваньня змагаюцца кандыдацкія спіскі з рознымі *эканамічна-соцыальнымі* праграмамі.

Зазвычай у месовых магістрахах німа і не павінна быць мейсца так званай вялікай дзержаўнай палітыцы. Месовая гаспадарка—вось чым прызваны займацца месовыя магістраты. Дзеля гэтаго у звычайны час галоўны клопат выбаршчыка: паслаць у месовы магістрат найлепшых знаўцаў-спэцыялістаў.

Праўда і ў нормальныя часы нельга было спыняцца на тым, або іншым кандыдаце, толькі таму, што ён па сваей падгатоўцы можа разбірацца у пытаннях месовай гаспадаркі, але ешчэ трэба было перэканацца, ці будзе гэты кандыдат не на славах, а чынам падтрымліваць інтэрэсы выбаршчыка. Якая, напрыклад карысьць выбаршчыкам беднаце, жыхаром прадмесцеў с таго або іншаго добрага спецыяліста, калі ён свае высілкі будзе прыкладаць да палепшэньня і упарадка-

ваньня толькі цэнтральных кварталяў месца? Даходы вялікіх домаўласнікаў паднімуцца, а на яго долю, жыхара прэдмесця прыпадзе толькі павышэньне падаткоў.

Дайжэ у так званыя „мірныя“ часы калі месовыя магістраты яўляліся органамі блізка выключна толькі гаспадарчымі, ад кандыдатуў, паміма спецыяльнай веды вымагалася ешчэ іх шчырай гатоўнасьці заўсёды ваўсім падтрымліваць інтэрэсы выбаршчыка.

Дзеля гэтаго сьвядомыя слоі працуючых класоў падавалі свае галасы не за капіталістоў, паноў і падпанкоў, а за тых, хто бліжэй стаяў да беднаты, хто лепей і пэўней выяўляў іх інтэрэсы.

Цяпер ешчэ цяжэйшая гэта задача, задача сьвядомага выбаршчыка. Далёка не нормальныя часы мы перэжываем і ў вельмі многа чым гэтыя выбары адбываюцца у варунках не падобных на палажэньне мірнаго часу.

Ешчэ не устаноўлены вялікай важнасьці *нацыянальна-палітычныя*

пытаньня нашай старонкі, ешчэ не намеціліся навет дарогі да іх развязкі!

Не нормальна і ненатуральна прышпіляць гэтыя пытаньня вялікай дзержаўнай палітыкі да выбараў у месовы магістрат, Але, нажаль, мы бачылі, што палітычная інтрыга парываецца выкарыстаць гэтыя выбары у сваю карысьць, стараючыся прыпісаць ім тое, або іншае значэньне, якога яны не маюць і мець не павінны, стараецца растлумачыць выгоды для сябе рэзультаты, як вольнае выражэньне волі насяленьня у пытаньні аб яго палітычнай будучыне.

Але-ж гэтакія пытаньне на месовых выбарах нават не ставіцца і было-б велічэзным і праступным выкрутам гэткае тлумачэньне рэзультатуў месовых выбараў.

Дзеля гэтаго ўсім тым, каго абходзіць нацыянальна-палітычная будучына краю трэба правадзіць той спісак, прэдстаўнікі якога змогуць аткрыта і голасна протэставаць проці ўсіх спроб выкарыстаць месовыя выбары дзеля пастаноў нацыянальна-палітычнаго характару.

42300

1919

Спісак N 7

будзе бараніць спраў местовай беднаты проці ўсякіх паноў і падпанкоў.

Пасколькі-ж, ў асобнасці, ад гэткай падмены нацыянальна-палітычнага волевыяўленьня народу — племісцыту — выбарамі у местовы магістрат безспрэчна, панясуць ушчэрб інтэресы беларусоў, павіннасць усіх беларусоў галасаваць за *спісак № 7 Віленскага Беларускага Нацыянальнага Камітэту.*

Вучыцельскіе курсы у Вільні.

І верэсняя закончыліся Беларускіе Вучыцельскіе курсы у Вільні. Усяго было запісаўшыхся на курсы 154 асобы, у агромнай большасці практычныя ужо вучыцелі, якія вучылі па некалькі гадоў у школах. На курсах выкладаліся гэтакія прэдметы: Беларускае мова, Гісторыя Беларусі, Геаграфія Беларусі, Дыдактыка і Пэдагогіка, Сьпевы, Коопэратыва, Тэатр. Курсанты вельмі шчыра і сьцьверна працавалі цэлы месяц, займаючыся па васьм гадзін у дзень. Некаторым с кур-антоў прышлося ў першы пазнаёміцца з роднай мовай і гісторыяй, аднак дзякуючы духоўнаму цяплу з якім яны аднасіліся да гэтых спраў, вынік маральны курсоў прост аграмадны. Сягоньня маем ужо перад сабой не збірную масу грамадзян з розных канцоў Беларусі, але сьвядомое беларускае вучыцельства, якое ідзе сьвядома працаваць у беларускі народ, нясьці яму веду у роднай яго мове, сеяць у народзе нацыянальную і грамадзянскую сьвядомасьць.

Сёлетніе беларускіе вучыцельскіе курсы у Вільні гэта вялікае гістарычнае значэньня страніца нашай гісторыі. І мы здаючы справу асьветы у рукі новага кадру маладых і энэргічных працаўнікоў верым, што недалёкая будучына пакажэ, што беларускае вучыцельства, на ніве народнага адраджэньня ўступіць шырока праславіўшамуся з гэткай працы вучыцельству чэхіі; што кожды з іх ідзе тварыць новую гісторыю Беларусі, запаліць новыя зоры, новыя сонцы на кругазоры нашай бацькаўшчыны.

В—т.

Дудар.

(Пасьвячаю Власту).

Як дудар ты даўнейшым веш,
Што было пяеш;
Як ратай ты семя сееш,
На вясну гарэш.
Ціха ўсё! Як быцым зьмерло,

Гукі усе маўчаць:
Залатыя словы льюцца,
Дудара чуваць!
Ён п'яе, как жылі людзі
Раней на зямлі,
Як віхры іх пакруцілі
У нядолю, зьвялі;
То магутнасьці набраўшысь
Панствуе народ

І жыве ён вольнай славай
Чужынцоў сярод.
То бой за боем прабегае
І век за векам ледзь і дзе;
То князь у бойцы знемагае
І брат там брата б'е.
Дудар п'яе і глыбока ў душу
Словы йдуць яго;
Добра, ўзойдуць з Новай Зорай
І падзякуюць Яго.

Мадэст Яцкевіч,

Што такое нацыяналізм.

Дваякі бывае нацыяналізм, лепей кажучы — ёсць два нацыяналізмы, ані трохі адзін на другі ня схожы. Адзін паступовы, творчы нацыяналізм, што вядзе нацыю у гару да адраджэньня, да сьвядомасьці сябе, як члена свайго народу, хоць і пакрыўджэнаго і зневажэнаго, але ўсёж такі роўнаго усім іншым. Гэта нацыяналізм прыціснутых нацый. Другі нацыяналізм — рэакцыйны, руйнуючы, каторы цягне нацыю у ніз, вядзе да разбрату, непрыязні і сваркі, да нацыянальнай пыхі і засьляпленьня. Гэта нацыяналізм пануючых нацый. Хоць і той і другі адным адзначаюцца словам, але лёгка дагадацца, што супольнаго між імі нічагусенькі німа, што гэта супроцілежныя староны, усход і захад, сьвятло і цемь.

Нацыяналізм для прыціснутай нацыі — гэта пытаньне быць-ці ня быць: ці жыць на белым сьвеце, ці жыць у дамавіну лажыцца. Найчасьцей бывае, што ў такіх паднявольных нацый, сваей нацыянальнасьці трымаюцца, сьвядома ці не сьвядома, толькі ніжэйшыя слаі нацыі — народ; верхняя-ж плеўка, вышэйшыя клясы, па

большай частцы прыстаюць да пануючай нацыі і памагаюць ня толькі эаномічна ціснуць прыціснутых, але і нацыянальна прыпадобліваць да пануючых. Адгэтуль пашлі тые абнямеччваньня, абпалаччваньня, абрусеньня, мадзярызацыя і т. п. каторыя трымаюцца часта працай рэнэ-гатоў, гэта значыць тых людзей, каторыя здрадзілі свой родны народ. «Дзе добра, там наша бацькоўшчына» — гэтая гідкая прыказка магла вытварыцца толькі сярод тых раскошнікоў, каторым запраўды скрозь добра, каторым і чэрці дзяцей калышуць, як кажэ наша прыказка. Прыціснутая нацыя пакінутая за божую волю ды на ласку вышэйшых станоў, бывае заўсёды дэмакратычнай, бо змагаючыся за нацыянальнае вызваленьне і сваё нацыянальнае право, мае яна на увазі якраз інтэресы тырокіх мас народу, а не аднэй якой жменькі сярод іх. Такі нацыяналізм клічэ да сьветла, будзіць чэлавека у чэлавеку, прывучае шанаваць сябе самога і сваю людзкую годнасць. Творачы родную літэратуру і культуру, такі нацыяналізм бярэ ад вышэйшых станоў культурныя дабычы і аддае іх народу. Нацыяналізм у прыціснутых нацый бывае гэі творчай сілай, каторая вядзе народ да шчысьця, дабра і волі.

Саўсім іначэй трэба глядзець на нацыяналізм пануючых нацый, каторыя ні маюць ніякаго нацыянальнага уціску і ні маюць ніякіх перашкод да свайго развіцьця пачынае ваеваць. Нацыянальнага пытаньня у гэі чыстай і прынаднай форме як у нацый прыціснутых, у іх німа, ды і быць ня можэ. Нацыянальныя іхніе патрэбы задавальняюцца ў поўнай меры, не спатыкаючы ніякіх перашкод. Вось калі сярод такой нацыі вынікае нацыяналізм, то гэта значыць толькі, што тут пачалася нейкая хвароба, якая толькі прыкрывае нацыяналізмам нешта саўсім другое. Пануючы нацыяналізм выступае не для абароны самога сябе, бо німа адчаго бараніцца, не за волю свайго народу, бо ніхто не пасягае на яе. Ён стараецца, як бы каго прыціснуць, як бы агранічыць і адабраць варункі да развіцьця другім нацыям. Не прыбольшываючы ні на макавае зярно дабра, ён зменшае яго на тую сумму дабра, якую трацяць агранічэныя ім нацыі. Найчасьцей такі нацыяналізм прыкрывае звонкім словам, жаданьне вытварыць прывілеі для пануючай нацыі коштам слабейшых, а то і яшчэ больш прыціснуць і скрыў-

Спісак N 7

будзе дамагацца каб мейсцовыя людзі даставалі працу у местовых установах.

дзіць іх «Имушему дано будет, и преизбыточествует, у неимущего-же отыметса» такі кліч выстаўляе нацыяналізм пануючых націй.

Л.

Жаданьне.

Шчэбячы, ты салавейка,
У зялёным гаі,
Залівайся як жалейка
У родным маім краі;

Прапяі ты мне міла птушка,
Як живуць на сьвеце
Беднай маеі Беларусі
Нешчаслівы дзеці.

Дзе яны цяпер блукаюць,
Па якіх дарогах
І як яны абіваюць
Чужыя парогі?...

І якую яны зносяць
Пагарду, пакуту...
І як яны Бога просяць
Каб змяншыў іх мукі.

Каб памог ім Бог сабрацца
Каля сваей маткі,
Сваю ўласну збудаваці
Хоць маленьку хатку.

Янка Белькевіч.

Цэнтральны Беларускі Вучыцельскі Саюз.

Беларускімі вучыцелямі сабраўшыся, у ліку 154 душ на беларускія вучыцельскія курсы у Вільні, па праекту ініцыятыўнай групы, быў апрацаваны статут «Беларускага Цэнтральнага Вучыцельскага Саюзу». 24 жніўня адбыўся агульны сход дзеля зацьверджаньня статуту і выбароў вучыцельскай Цэнтральнай Рады. Устаноўлена было выбіраць старшыню агульным сходам. Закрытым галасаваньнем аднагалосна на старшыню выбран грамадзянін В. Лостоўскі, у сябры Рады выбраны грамадзяне: Белькевіч, Катовіч, Мядзіолка, Ласковіч, Алехновіч, Парук.

У Рэвізыйную Камісію: Парук, Мялюк, Езерскі.

29 жніўня, перад разьездам вучыцеляў на правінцыю пастаноўлена было абсудзіць чародныя пытаньня беларускага вучыцельства, палажэньне яго і палажэньне беларускай школы. У гэтай справе вынесена рэзалюцыя:

«Агульны сход Цэнтральнага Беларускага Вучыцельскага Саюзу, разгледзіўшы палажэньне беларускай школы у беларускіх землях занятых польскімі войскамі, дамагаецца:

1) каб на беларускай тэрыторыі занятай польскімі войскамі не было ро-

Спісак N 7

будзе бараніць спраў местовых чыншэвікоу.

блена перашкод да пашырэння беларускай школы;

2) каб польскіе ўласці далі магчымасьць беларускай школе аўтаномна арганізавацца і упраўляцца;

3) каб польскімі окупацыйнымі ўласцямі с краёвых сумм, былі атпупчэны сьредствы на утрыманьне беларускіх школ;

4) каб ў быўшых расейскіх сярэдніх школах, у акупаванай беларускай тэрыторыі, у каторых дзеля розных прычын, як недахват падручнікоў падгатаванаго кадру вучыцеляў і інш. немагчыма пакуль што вучыць у беларускай мове, было пазволена паралельна з выкладамі па беларуску, выкладаць навукі м тэй мове, у якой яны выкладаліся да мольскай окупацыі.

нерам, які за супольную справу волі і незалежнасці змагаецца з ворагам!

Ніхай нікога не пужаюць ціжары, якіе паміма найлепшай ахвоты гэтае змагоньне павінно за сабой нясьці!

Бо блізка мамэнт асвабоджэньня.

Бо блізкі дзень, калі выганім с краю дзікога грабежніка, калі вольная і злучэная Беларусь атрымае правы разам звольнай і злучэнай Польшчай, як роўны з роўным, да шчаслівай будучыны у адноўленай угодзе держаўнаго сумеснаго жыцьця с Польскай Рэспублікай».

Сьмела Наперад.

(Ажыярую Беларускай Вайсковай Арганізацыі).

Сьмела наперад, Беларусы-Ваякі,
Сьмела за Родну Зямлю!

Хутка мы вырвем яе ўжо з няволі,
Хутка дамо ей свабоду—красу!

Гляньця, як доўга яна зьнемагае

Як стогне пад гнётам цяжкім,

Як лепшыя дзеці яе паміраюць

А мы роўнадушна глядзім.

Дык сьмела на бой, Беларусы-Ваякі,
Хутчэй за свабоду сваю;

Змагайця вампіраў, змагайця нядолю,
Сьвятлее у небе... Хутчэй!

Мадэст Яцкевіч.

3. VIII. 19 г.

Рейсларово.

„Юродычная камісія“.

Пад гэтакім найменьнем вядома арганізаваная пры віленскім Беларускім Нацыянальным Камітэце камісія па аказаньню помачы арэштаваным беларусам. Камісія стараецца прыйсці у помач па літычным арэштаваным.

Чынячы старэньня перад п. Пракурорам Віл. Акружнаго Суда і прэдстаўнікамі жандармэрыі, камісія дабіваецца званьненьня арэштаваных, або прынамні скарэйшаго перэгледу іх спраў.

Дзеля карысьн ейшаго выніку стараннеў камісія вымагаецца помач сваякоў і знаёмых арэштаваных, бо толькі пры іх помачы камісія можа даць патрэбныя весткі аб тых арэштаваных, якіе асабіста камісіі не вядомы.

У падаваных вядомасьцях трэба у пісьменнай форме паказаць на не прыналежнасьць арэштаванаго да камуністоў і на тое, што арэштаваны ні ў чым большэвіком не памагаў. Каліж арэштаваны служыў у большэвіцкай ўласці, то трэба паказаць з якіх пабудак ці дзеля кавалка хлеба, ці дзеля іншых прычын.

Спісак N 7

будзе вымагаць, каб не было у месце безработных.

Спісак N 7

будзе адстаіваць, каб прадукты раздзеляліся
усім па роўну.

Камісія пачала працаваць у канцы ліжня. За гэты час, па падлічэнню прыблізнаму, з Лукішскай турмы было звольнена беларусаў 45 чалавек, атаслана у лагер каля 10 чалавек, у турме знаходзіцца каля 60 чалавек.

Многа арэштаваных вельмі бедны, помач бялізнай і грашымі можна аказываць цераз Беларуска Нацыянальны Камітэт. Юродычная Камісія памешчаецца—Вострабрамская вуліца д. № 9, прыём штодзень акром свят ад 12 да 2-ой гадзіны.

З УСІХ СТАРОН

Заняцьце Бобруйска.

ВАРШАВА 30. VIII. Паведамленьне генеральнага Штабу з 29. VIII.

Фронт Літоўска-Беларускі.

На усходным адрэзку аттака нашай пяхоты, энергічна падтрыманай танкамі, першы раз ужытымі у нашых операцыях, давёў, негледзя на некалькі радоў загародак і крэпкіх фортыфікацый, да здабыцця 28. VIII места і крэпасці Бабруйска.

Непрыяцель, адкінуты на усходны бераг Бярэзіны, знішчыўшы на ей масты, абстрэліваў агнём место, але быў прымушэн замаўчаць. Узялі мы 500 палонных, 2 гарматы, колькінаццаць машыновых вінтовак. На адрэзку Лунінца нашы аддзелы дайшлі з боем да лініі Жуковічы—Прэпероў. Здабыча наша на Літоўска-Беларускім фронце ад 8-го да 25 жніўня: 50 афіцэроў, 8,700 салдатоў, 15 гармат, 86 кулямэтаў, 24 паравозы, 485 вагонаў, 2 броніраваныя поезды, 2 самаходы броніраваныя і грамадны лік вінтовак, амуніцыі і іншага ваеннага матэрыялу.

Паведамленьне Генеральнага Штабу Польскіх войск з дня 31 жніўня.

На паўночным адрэзку нашы аддзелы паступаюць наперад бяз цеснай стычнасці з ворагам.

На усходным адрэзку палажэньне без перамены. Каля Бабруйска жывая чыннасць артылерыі.

Фронт Валынска-Галіцыйскі.

Спакойна.

Кітайскае войска з большэвікамі проці Японіі.

ВЕНА, 27. VIII (П. Т. А.). Поводле вестак с Сыбіру, кітайскія войскі каля Амуру злучаюцца з большэвікамі, каб разам ваеваць проці Японцоў.

Амерыка стаіць пад аружжам.

ВАШЫГТОН (П. Т. А.). Амерыканскі ваенны міністр сказаў у сэнаце на сбраньні ваеннай камісіі, што політычнае і эканомічнае палажэньне ўсяго сьвету вымагае утрыманьня амерыканскай арміі на такой ступені, каб яна магла выступіць безаткладна ва ўсякую пору. Таксама транспартны рыштунак павінен быць у таком парадку, каб заўсёды можна было перакінуць большыя амерыканскія сілы на поле бтвы.

Перамены у Літоўскім Урадзе.

„Głos Litwy“ падае, што у літоўскім урадзе сталася перамена: міністр вайны Мэркіс падаўся у адстаўку, а на место яго запрошэн Задэйко.

Генерал Брусілоў.

Каманду над большэвіцкай арміяй на Украіне прыняў генерал Брусілоў.

Выезд літоўскага міністра у Бэрлін.

Міністр Літоўскага скарбу Вілейшыс выехаў у Бэрлін разам з упраўляючым лесамі, у справе пазычкі пад залог лясоў.

Амерыканскі сэнат і вымаганьня малых нацый.

АМСТЭРДАМ. (Л. Б. П.) 23 VIII Камітэт сэнату па заграначных справах у Злучэных Штатах пастанавіў разабраць жа-

даньня ірляндцоў, грэкоў, егіпцянаў, літвіноў, украінцоў, эстонцоў, латышоў магчыма так-жэ прадстаўнікоў іншых народнасьцей.

Абстрэл Кранштаду.

ШТОКГОЛЬМ. 19 VIII Англіцкі флот па адержаньні падмогі сабраўся проці Кранштаду. Кранштад у польмі.

Большэвіцкія сілы.

ВЕНА. 28 VIII Гельсінгфорскія газеты пішуць, што большэвікі маюць 39,000 людзей на заходным фронце, 160,000 на усходзе 130,000 на поўдні Расеі, 720,000 так, што наагул знаходзіцца пад аружжам 1,200,000 душ.

Нямецкі бунт у Мітаве.

БЭРЛІН. 30 VIII (П. Т. А.) Аб здарэньнях у Мітаве, дзе нямецкая жалезная дывізія адмовілася слухаць, пішуць: 24 жніўня пасля прыезду ген. Гольца салдаты, устроілі аружны паход с находнямі па месту; да іх прылучыліся салдаты расейска-нямецкага адзелу Келлера.

А 2-ой у ночы напало гэтае войско на латышскія аддзелы, якія без апору былі разаружэны і забраны у іх ваенны матэрыял, адзежа, абуцьце і грошы.

Зрабіўшы гэто нямецкія войскі дынамітам разбілі кассу і знішчылі гранатамі кватэру латышкага камэнданта, а такжэ казармы другой латышкай роты. Многа ёсьць забітых і раненых. Латышкае насяленьне знаходзіцца на ласцы нямецкіх салдатоў.

З Вільні.

Беларускія Мітынгі.

Сягонья 3-га Верэсьня адбудуцца мітынгі аб выбарах у месцовы Урад у гэткіх мейсцох:

- 1) Вострабрамская № 9, заля Беларускае Гімназіі.
- 2) Лосева дача—Вялікая Абводная, быўшая Лагерная, у доме Федюшкіна № 20.

Пачатак а 5 гадзіне у вечары.

СПІСАК N 7

будзе дамагацца, каб усе дзеці вучыліся
у школе безплатнай.

СПІСАК N 7

гэто ваш спісак, галасуйце за спісак № 7.